

ΕΛΕΝΑ ΜΕΔΕΛ

τα θαύματα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΛΕΝΑ ΜΕΔΕΛ

Τα θαύματα

μυθιστόρημα

Μετάφραση από τα ισπανικά
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 566

Ελένα Μεδέλ, *Τα θαύματα*

Τίτλος πρωτοτύπου: *Las maravillas*

Υπεύθυνη έκδοσης: Ελένη Κεχαγιόγλου

Μετάφραση: Χριστίνα Θεοδωροπούλου

Επιμέλεια-διόρθωση: Ειρήνη Οικονόμου

Σελιδοποίηση: Αλέξιος Μάστορης

Copyright© Elena Medel, 2020

By agreement with Pontas Literary & Film Agency

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), 2019

Πρώτη έκδοση στην ισπανική γλώσσα από τις εκδόσεις Anagrama,

2020

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Νοέμβριος 2022

ΚΕΤ Γ840 ΚΕΠ 714/22 ISBN 978-960-16-9789-5

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Clearly money has something to do with life.

PHILIP LARKIN

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η μέρα: Μαδρίτη, 2018	11
Το σπίτι: Κόρδοβα, 1969	27
Το βασίλειο: Κόρδοβα, 1998	51
Η εγκράτεια: Μαδρίτη, 1975	79
Ο κρεμασμένος: Κόρδοβα, 1999	105
Η μάχη: Μαδρίτη, 1982	127
Το όνειρο: Μαδρίτη, 2008	157
Η αφθονία: Μαδρίτη, 1984	185
Η ομορφιά: Μαδρίτη, 2015	211
Η χαρά: Μαδρίτη, 1998	241
Η νύχτα: Μαδρίτη, 2018	267

Η ΜΕΡΑ

Μαδρίτη, 2018

ΨΑΧΝΕΙ ΤΙΣ ΤΣΕΠΕΣ ΤΗΣ, μα δε βρίσκει τίποτα. Άδειες οι τσέπες στο παντελόνι, το ίδιο και στο παλτό της: ούτε ένα υγρό, τσαλακωμένο χαρτομάντιλο. Στο πορτοφόλι της έχει όλο κι όλο ένα ευρώ κι ένα κέρμα των είκοσι λεπτών. Η Αλίθια δε θα χρειαστεί χρήματα πριν τη λήξη της βάρδιας της, όμως η αίσθηση να μην έχει τίποτα πάνω της την κάνει να νιώθει άβολα. Δουλεύω στον σταθμό του τρένου, σ' ένα μαγαζί που πουλάει ζαχαρωτά και σάντουιτς, αυτό που 'ναι κοντά στις τουαλέτες – έτσι συστήνεται συνήθως. Στον σταθμό Ατότσα θα πλήρωνε προμήθεια σε όλα τα ΑΤΜ, οπότε κατεβαίνει στην προηγούμενη στάση του μετρό, για να σηκώσει είκοσι ευρώ από ένα κατάστημα της τράπεζάς της και να νιώσει έτσι κάπως ήσυχη. Με ένα και μοναδικό χαρτονόμισμα στην τσέπη, η Αλίθια κοιτάζει την άδεια σχεδόν πλατεία, τα λιγοστά αυτοκίνητα και τους λιγοστούς διαβάτες. Ελάχιστα λεπτά απομένουν για να χαράξει ο ουρανός. Αν την αφήσουν να επιλέξει, η Αλίθια προτιμά να δουλεύει απόγευμα: έτσι μπορεί να ξυπνάει ό,τι

ώρα θέλει, να περνά το απόγευμα στο μαγαζί και να επιστρέφει κατευθείαν στο σπίτι. Ο Νάντο διαμαρτύρεται αυτές τις εβδομάδες, όλες κατά βάθος· εκείνη έχει δικαιολογία επειδή της το ζητάει η συνάδελφός της: έχει δύο παιδιά και τη βολεύει καλύτερα η άλλη βάρδια. Μ' αυτόν τον τρόπο, έχει ελεύθερες τις πρώτες ώρες της ημέρας και αποφεύγει τα βράδια στο μπαρ με τους φίλους του –και δικούς της, τόσο συχνά που τους βλέπει–, τους φτηνούς μεζέδες, τις λερωμένες χαρτοπετσέτες, τα μωρά μες στη μέση. Η Αλίθια πίστευε πως η μητρότητα των άλλων θα έδινε τέρμα σε αυτό το συνήθειο, όμως εκείνες γυρνάνε σπίτι ώσπου να κοιμηθούν τα παιδιά, καμιά φορά επιστρέφουν αν διαπιστώσουν ότι κοιμούνται βαθιά, και ο Νάντο απογοητεύεται που εκείνη προσπαθεί να γλιτώσει το τελετουργικό. Τουλάχιστον δώσ' μου αυτό, την παρακαλά. «Αυτό» άλλοτε σημαίνει να ξοδέψει τα βράδια της κάτω στο μπαρ, άλλοτε πάλι να πάει μαζί του στην ποδηλατική εκδρομή της σεζόν. Εκείνος κάνει πετάλι, εκείνη πηγαίνει με το αυτοκίνητο, μαζί με τις άλλες γυναίκες· η Αλίθια θεωρεί πως η λέξη «σύζυγος»* ποτέ άλλοτε δε συνδύασε με μεγαλύτερη ακρίβεια τον ήχο με τη σημασία της: τα Σαββατοκύριακα αυτά των εκδρομών ερεθίζεται το δέρμα στους καρπούς της, σαν από την επαφή με μέταλλο. Τη νύχτα, στην πανσιόν –με τα τραχιά σεβτόνια–, ο Νάντο δαγκώνει τα χείλη του και της φράζει

* Esposa στο πρωτότυπο, που σημαίνει «σύζυγος», αλλά και «χειροπέδη». (Όλες οι σημειώσεις είναι της μεταφράστριάς.)

το στόμα για να μην τους προδώσει ο θόρυβος, και μόλις τελειώνουν, τη ρωτάει γιατί αποφεύγει πάντα αυτά τα ταξίδια αφού της κάνουν τόσο καλό.

Και πάει έτσι, από μέρα σε νύχτα σε μέρα σε νύχτα σε μέρα: η μία πανομοιότυπη με την άλλη, δίχως ούτε ένα πρωινό που η Αλίθια να προσποιηθεί την άρρωστη και να αποφασίσει να κάνει περίπατο στην πόλη, δίχως ούτε μία νύχτα που να μην την επισκεφθεί ο ίδιος μόνιμος εφιάλτης. Τα αφεντικά της –έχει γνωρίσει πολλά, πάντα άντρες, άλλοτε λίγο μεγαλύτεροι από κείνη, τώρα πια κάποια χρόνια νεότεροι, με το πουκάμισο μέσα από το παντελόνι– εκπλήσσονται που μένει χρόνια στο ίδιο πόστο· κάποιοι τη ρωτάνε αν δε βαριέται να πουλάει προϊόντα σε ταξιδιωτική συσκευασία, κι εκείνη απαντάει ότι είναι ευτυχισμένη –το εκτιμούν ιδιαίτερα: τους ανακουφίζει η χαρά της, η χαρά της κοπέλας που πουλάει σοκολάτες, Πατρίθια δε σε λένε, καλά δεν το λέω, ε, κοπελιά– και ότι της φτάνει. Ένας από αυτούς ήθελε να μάθει αν η Αλίθια είχε όνειρα: πού να ΄ξερες, και σκέφτηκε τον άντρα που κουτσαίνει, το νεκρό κορμί του να γυρίζει γύρω από τον άξονά του – όμως το τότε αφεντικό της είχε στο μυαλό του πολυτελή διαμερίσματα στο κέντρο της πόλης, μήνες ολόκληρους σε πλαζ με διάφανα νερά.

Είτε την πρωινή βάρδια επιλέξει είτε τη βραδινή, δεν αλλάζει τις συνήθειές της: αν δουλεύει πρωί, το απόγευμα περνάει και παίρνει τον Νάντο ή περιμένει να την ειδοποιήσει με ένα τηλεφώνημα, και μαζεύονται στο μπαρ την ώρα που κλαίνε τα παιδιά των άλλων· αν

δουλεύει απόγευμα, εκμεταλλεύεται τον χρόνο της με πιο ικανοποιητικούς τρόπους. Κάποια πρωινά μακιγιάρεται λιγάκι –ποτέ δεν ξέρει τι ακριβώς να τονίσει: με τα χρόνια το λίπος μαζεύεται στους γοφούς και στους μηρούς της, είναι πάντα εδώ τα ποντικίσια μάτια που κληρονόμησε από τη μητέρα της, τα οποία η μητέρα της είχε κληρονομήσει από τον πατέρα της, αυτό τουλάχιστον ισχυριζόταν μετά λύπης ο θεός Τσίκο–, περπατά σε γειτονιές στις οποίες ο Νάντο δε θα πατήσει ποτέ, προσποιείται υπερβολικό ενδιαφέρον καθώς πίνει καφέ σ' ένα μπαρ το οποίο δεν έχει προσλάβει ακόμη μαγείρισσα, ή μπροστά στη βιτρίνα ενός κρεοπωλείου που σε λίγο θα κλείσει. Στην αρχή, με τον Νάντο στην πόλη, δίσταζε και δεν το έκανε, επειδή φοβόταν μήπως την ανακαλύψει, αλλά μια φορά συνέβη: στο ΙΚΑ, όπου είχε πάει για κάτι χαρτιά, ένας τύπος στην αίθουσα αναμονής, ο οποίος επέμενε να της διηγηθεί το μυθιστόρημα που διάβαζε. Η Αλίθια ντρέπεται όλο και πιο πολύ για το κορμί της, οπότε δεν έχασε την ευκαιρία.

Η πλατεία της Ατότσα σχεδόν άδεια, λιγοστά αυτοκίνητα, λιγοστοί διαβάτες: ελάχιστα λεπτά απομένουν για να χαράξει ο ουρανός. Στην Κουέστα Μογιάνο, κατεβασμένα τα ρολά των υπαίθριων βιβλιοπωλείων, κάτι μαύρες κουκίδες –τις διακρίνει από μακριά, είναι γυναίκες– στοιβάζουν πλακάτ κοντά στο καρουσέλ. Άκουσε στην τηλεόραση κάτι για τη σημερινή μέρα, όμως αποσπάται αμέσως η προσοχή της, το φανάρι γίνεται πράσινο, περνάει απέναντι στον σταθμό, σκέφτεται ζητήματα που την ενδιαφέρουν κάπως περισσότερο.

Η Μαρία κοιμάται βαθιά, του καλού καιρού. Όταν βγήκε στη σύνταξη έβαλε το ξυπνητήρι της σε μια πλαστική σακούλα και το άφησε στο ράφι του συλλόγου με τα αντικείμενα προς ανταλλαγή, για όποιον το χρειαζόταν. Είχε χρόνια να το χρησιμοποιήσει –το αντικατέστησε, όπως όλος ο κόσμος, με το ξυπνητήρι του κινητού–, αλλά της φάνηκε μια κίνηση συμβολική, σαν κάτι βγαλμένο από την ιστορία μιας άλλης: τώρα που δε θα το χρησιμοποιώ πια, σκέφτηκε, ας φανεί χρήσιμο σε κάποιον που θα πρέπει να σηκώνεται νωρίς, ώστε να συντροφεύει μιαν άλλη ιστορία, όπου κάποιος φεύγει από το σπίτι του αξιμέρωτα. Σχεδόν πάντα ξυπνάει από μόνη της: την ενοχλεί το λιγοστό φως που μπαίνει από τα στόρια, ο θόρυβος του νερού από τοντους του γείτονα. Εδώ και μήνες ετοιμάζαν αυτή τη μέρα. Χτες βράδυ, η Μαρία έλαβε ένα μήνυμα στο whatsapp από μια φίλη: «Δεν μπορώ να το πιστέψω ότι έφτασε η στιγμή». Σε συνελεύσεις, σε κλαδικές συγκεντρώσεις, η Μαρία τονώνει το ηθικό των νεαρών γυναικών: όλη μου τη ζωή, τα εβδομήντα χρόνια που πάω να κλείσω, τα έζησα για να ξυπνήσω σήμερα, να έρθω να σας ανταμώσω, να περπατήσω μαζί σας. Στον σύλλογο ακούει: Όποια θέλει ας κάνει αποχή απ' τη δουλειά, όποια θέλει ας κάνει αποχή απ' την κατανάλωση, όποια θέλει ας κάνει αποχή απ' τις καθημερινές φροντίδες. Ας διαλέξει η καθεμία όποια μορφή αποχής τη βολεύει καλύτερα, γιατί όλες εξυπηρετούν και δεν είμαστε εδώ

για να μοιράζουμε φεμινιστικές ταυτότητες. Θα το πάρει πρέφα ο άντρας μου αν δε βρει το πιάτο του σερβιρισμένο. Ε τότε, Αμάλια, να του ετοιμάσεις μια σούπα και να τη ζεστάνει. Δεν ξέρει να το κάνει ούτε αυτό; Την ερχόμενη βδομάδα, μάθημα φούρνου μικροκυμάτων, επίπεδο χρήστη. Εγώ θα πάω στη δουλειά, επειδή δεν μπορώ να χάσω το μεροκάματο, αλλά θα έρθω να σας βρω το απόγευμα στην Ατότσα. Οι προσωπικές φροντίδες επιτρέπονται; Πριν έρθω σκοπεύω να μπω στην μπανιέρα και να κάτσω ώσπου να σταφιδιάσω. Και βέβαια, σήμερα φροντίζουμε και εμάς και όλες τις άλλες.

Χτες το απόγευμα έδωσαν ραντεβού στον σύλλογο: άλλες ετοίμασαν σάντουιτς για κείνες που θα έβγαιναν σήμερα στον δρόμο να ενημερώσουν τις γυναίκες έξω από τα σούπερ μάρκετ, ή όσες είχαν αποφασίσει να πάνε στη δουλειά: άλλες δεν είχαν σκοπό να πάρουν μέρος στη διαδήλωση, όμως θα περνούσαν νωρίς νωρίς από τα κεντρικά για να συζητήσουν τι συνέβαινε σε άλλες πόλεις, όπως και στη δική τους. Αν ακούς ραδιόφωνο είναι αποχή; Αν κοιτάς το ίντερνετ είναι αποχή; Άνοιξαν ένα ταψάκι τυλιγμένο σε αλουμινόχαρτο και μοιράστηκαν ένα κέικ. Είχαν ψήσει πίτες, τα κορίτσια έφτιαξαν χούμους και γουακαμόλε, μια από τις παλαιμαχες βούτηξε το κουτάλι στο πήλινο μπολ, σαν να ήταν σούπα ή κρέμα: δεν τρώγεται έτσι το χούμους, την κορόιδεψαν τα κορίτσια. Όλο αυτό της φάνηκε πολύ μοντέρνο και σκέφτηκε τη μητέρα της, που έζησε τον εμφύλιο, και δε θα σπαταλούσε έτσι το φαγητό: μα από

πού είστε, από το δέλτα του Νείλου ή από το Καραμπαντσέλ, εδώ στο Καραμπαντσέλ τα ρεβίθια τα φτιάχνουμε σούπα. Ενώ γέμιζαν με τσορίθο* και σαλάμι το ψωμί του τοστ, το έκοβαν σε τρίγωνα, τα τύλιγαν σε μεμβράνη και έβαζαν τα σάντουιτς στο ψυγείο για να τα μοιράσουν την επόμενη μέρα, η Μαρία απαριθμούσε τις απεργίες και τις διαδηλώσεις στις οποίες δεν είχε πάρει μέρος: της δεκαετίας του '70 με τον Σουάρεθ, μία πριν τις εκλογές και τις άλλες μετά, του Όχι στο NATO, του '85 για τις συντάξεις, την απεργία του '88 και τις δύο στη δεκαετία του '90, του Ιράκ και του Όχι στον πόλεμο, του 2010, τις δύο του 2012 –αυτή που έγινε εδώ κατά του Ραχόι, και την ευρωπαϊκή–, το Τρένο της Ελευθερίας** υπέρ των αμβλώσεων. Στις διαδηλώσεις του Πράσινου Κύματος*** ήρθες, θυμάται μια άλλη κοπέλα, φοιτήτρια πια, και η Μαρία σχολιάζει ότι σε μια από αυτές τη ρώτησε μια δημοσιογράφος αν διαδήλωνε για την εγγονή της, δείχνοντας την κόρη μιας

* Chorizo: Τυπικό ισπανικό λουκάνικο, με έντονο κόκκινο χρώμα, λόγω της μεγάλης ποσότητας πάπρικας που περιέχει.

** Tren de la libertad: Κίνημα ενάντια στην αναθεώρηση του νόμου περί αμβλώσεων, την οποία προωθούσε η κυβέρνηση του Χοσέ Λουίς Θαπατέρο. Κορυφώθηκε με μια διαδήλωση στη Μαδρίτη την 1η Φεβρουαρίου 2014, και ονομάστηκε έτσι επειδή τα άτομα που συμμετείχαν ταξίδεψαν ομαδικώς με τρένο από διάφορες πόλεις της Ισπανίας.

*** Marea Verde: Κίνημα κατά των περικοπών στην εκπαίδευση, το οποίο ξεκίνησε από την αυτοδιοικούμενη περιφέρεια της Μαδρίτης στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012. Οφείλει το όνομά του στις πράσινες μπλούζες που φορούσαν οι διαδηλωτές, με το σύνθημα «Δημόσια σχολεία από όλους για όλους».

φίλης, κι εκείνη δεν ήξερε πώς να αντιδράσει και απάντησε ναι, ότι διαδήλωνε για την εγγονή της και για όλες τις φίλες της εγγονής της, και τα κορίτσια του συλλόγου χαιρέτησαν στην κάμερα, χωρίς να διαφεύσσουν ότι ήταν αίμα της. Η Μαρία αναφερόταν με οικειότητα στα ονόματα και τα επίθετα εκείνων που αποτελούσαν μέρος της προσωπικής της ιστορίας –Φελίπε, Μπογέρ, Αθνάρ– και που ποτέ δε θα μάθαιναν τίποτα για την εβδομηντάχρονη γυναίκα που είχε μετακομίσει στο Καραμπαντσέλ από κάποια μισοχτισμένη γειτονιά μιας πόλης του νότου· μια υπουργός του Θαπατέρο είχε απονεύμει βραβείο στις γυναίκες του συλλόγου, όμως εκείνη δεν το παρέλαβε. Η απονομή ήταν το πρωί και δεν μπόρεσε να πάρει άδεια.

Ο Νάντο την παρακαλάει: τουλάχιστον δώσ' μου αυτό, Αλίθια. «Αυτό» δεν περιλαμβάνει πια τον γάμο, στον οποίο η Αλίθια ενέδωσε επειδή της εξασφάλιζε εκείνο το στενάχωρο διαμέρισμα σε μια στενάχωρη συνοικία, ούτε τα παιδιά· ο Νάντο έχει αποδεχτεί –σχεδόν– ότι δε θα γεννηθούν ποτέ. «Αυτό» ο άντρας της το μεταφράζει σε Σαββατοκύριακα με την ποδηλατική λέσχη, όμορφα τοπία παρέα με μέτρια συντροφιά, ή μερικές ημέρες παραπάνω στην πλαζ με τη μητέρα του, με την οποία η Αλίθια εξασκείται στην υγιή τέχνη της σιωπής· «αυτό» μεταφράζεται σε σαββατόβραδα στο σπίτι κάποιου φιλικού ζευγαριού, και σε δείπνα σε κάποιο εστιατόριο της γειτονιάς. Η Αλίθια μπήκε σ' αυτή την ιστο-

ρία –με τον Νάντο, να ζήσει με τον Νάντο, να τον παντρευτεί και να προσαρμόσει τη ζωή της στη δική του–, οπότε η άρνησή της να κάνει παιδιά την αναγκάζει σε καθημερινές παραχωρήσεις: αν θέλεις κάτι, πρέπει να δώσεις κάτι, και αν αρνείσαι κάτι, πρέπει να το αντισταθμίσεις. Η Αλίθια προλαβαίνει ακόμα: αλλά τι θα γινόταν αν του έλεγε ναι, αν ήταν τυχεροί και τα κατάφερναν γρήγορα, και μέσα σ' έναν χρόνο προσάρμοζαν στο κρεβάτι τους μια κούνια για να ακούνε από κοντά τις τσιρίδες; Πόσο θα δυσκολευόταν η Αλίθια να χάσει τα κιλά που θα έπαιρνε; Τα αφεντικά της θα της αναγνώριζαν άραγε ότι για χρόνια εξηγούσε στους πελάτες πως στην προσφορά δεν περιλαμβάνεται το χάμπουργκερ, ή θα την αντικαθιστούσαν με μια κοπέλα δέκα χρόνια μικρότερή της, που ελάχιστα θα την ένοιαζε –όπως και την ίδια– να πληρώνεται πενταροδεκάρες; Στάλες γάλα να μουσκεύουν το σουτιέν, η κοιλιά σακουλιασμένη· θα έπρεπε να σκαρφιστεί άλλη στρατηγική για να σπάει τον πάγο, γιατί η Αλίθια ήδη λέει ναι σε άντρες υπερβολικά μεγάλους ή υπερβολικά διαταραγμένους αν δε βρίσκει τίποτα καλύτερο, αλλά φοβάται πως ούτε αυτοί δε θα ανέχονταν το μητρικό της σώμα: το σώμα μιας μάνας δεν είναι λαχείο για κανέναν άντρα. Το σώμα της ως μάνας, μήπως η Αλίθια το φαντάζεται; Πώς νομίζει ότι θα το πάρει ο Νάντο αν της πέσει κι άλλο το στήθος, αν τα μπούτια της γεμίσουν ραγάδες; Ο Νάντο θα πάψει να προφέρει το όνομά της, και όταν θα της απευθύνεται –ακόμα και δημοσίως– θα την αποκαλεί «μαμά», σάμπως η Αλίθια

να είχε γεννήσει όχι ένα αλλά δύο παιδιά. Προηγουμένως ο Νάντο θα έχει απαρνηθεί το σεξ, από φόβο μη ζουλήξει με μια ώθηση τον λαμπρό εγκέφαλο του απογόνου του –κι άλλο πλεονέκτημα για την Αλιθία: η μεταμόρφωσή της από σύζυγο σε μητέρα θα την προστάτευε από τις επιθυμίες του άντρα της–, και θα της χάριζε αφειδήματα για τις ναυτίες των πρώτων μηνών, και κολιέ οδοντοφυΐας, και ρούχα για τον θηλασμό. Εκείνη σκέφτεται ένα μωρό –ας το ονομάσουμε Αλιθίτα– που δεν υπάρχει, οπότε απολαμβάνει την ιδέα της Αλιθίτα, ότι αντιπροσωπεύει η Αλιθίτα –θα έχει τα ποντικίσια μάτια της ή τα μάτια του Νάντο;–, και γκουγκλάρει: φορέματα εγκυμοσύνης, μπλούζες θηλασμού, το στήθος της μέσα σε ένα από αυτά τα αποκρουστικά σουτιέν. Ίσως, με λίγη καλή τύχη, στη διάρκεια της εγκυμοσύνης ο Νάντο προσέξει κάποια από τις κοπέλες που δουλεύουν στην αποθήκη, στη διοίκηση –της αναφέρει συνήθως πολλές, συμπαθητικές, πλήρως καταρτισμένες· εκείνη ξεχνά τα ονόματά τους–, και την αφήσει για λίγο στην ησυχία της, για μερικούς μήνες, για την υπόλοιπη ζωή της. Τι θα κάνει τότε με την Αλιθίτα, σε περίπτωση που η Αλιθίτα υπάρξει, αν ο Νάντο το ρίξει στη διασκέδαση; Σε μια πρώτη παρόρμηση σκέφτεται να τη χρησιμοποιήσει για τις εξορμήσεις της στην πόλη: μπορεί να τις πλησιάσει κάνας άντρας με τη δικαιολογία να τη βοηθήσει να διπλώσει το καροτσάκι, μπορεί κάποια κολακεία να δώσει λαβή για κουβέντα στην αποβάθρα του μετρό. Πόσων χρόνων είναι η μπέμπα –η Αλιθίτα ντυμένη στα ροζ, με τις

δαντέλες της και δυο μικρές περλίτσες στον λοβό των αυτιών λίγο μετά τη γέννησή της-, κι εκείνη θα απαντήσει με ενθουσιασμό, και θα σκαρφιστεί μια ιστορία εκμεταλλευόμενη το γεγονός ότι η Αλιθίτα ούτε καταλαβαίνει ούτε γνωρίζει, δεν ακούει, το μόνο που τη νοιάζει είναι να κλαίει και να θηλάζει και να χέζει και να την καθαρίζουν· η Αλιθίτα παρκαρισμένη δίπλα στην ομπρελοθήκη, σε ένα διαμέρισμα στην Παλομέρας ή στη Λας Τάμπλας, ενώ η μητέρα της το κάνει με έναν άγνωστο που της ζητάει το τηλέφωνό της για να ξαναβρεθούν, και για εβδομάδες μετά στέλνει φωτογραφίες με το καυλί του σ' έναν καθηγητή μαθηματικών στην Καρταχένα, ο αριθμός του οποίου έχει τρία ή τέσσερα κοινά ψηφία με της Αλίθια. Δεν μπορεί να πνίξει το γέλιο της, κι ας την ακούνε οι πελάτες. Κι αν η Αλιθίτα κρατήσει στη μνήμη της κάποια εικόνα από αυτές τις συνευρέσεις, κάποιον ήχο; Στα όνειρα της κόρης της για την υπόλοιπη ζωή της ένα γυναικείο κορμί πάνω σε ένα αντρικό κορμί, ένα αντρικό κορμί πάνω σε ένα γυναικείο κορμί, οι σαγρέ τοίχοι σε ένα διαμέρισμα με έπιπλα τριακονταετίας, κάποιος ζητάει να κατέβει κάποιος, κάποιος ζητάει να ανέβει κάποιος, ξαφνικά, πριν καλά καλά ξυπνήσει, η Αλιθίτα αναγνωρίζει το πρόσωπό της στο πρόσωπο της γυναίκας που είναι ξαπλωμένη δίπλα σ' ένα κορμί για το οποίο δε γνωρίζει τίποτα και για το οποίο η γυναίκα αδιαφορεί, κάθιδρη, αληθινά ευτυχημένη για μια στιγμή.

* * *

Και στις συγκεντρώσεις, παλιά, συναντούσες πολλές γυναίκες, Μαρία; ρώτησε με αθωότητα ένα από τα κορίτσια, έφηβη σχεδόν, τα χέρια γεμάτα κόκκινο λίπος απ' τον καρπό μέχρι την άκρη των δαχτύλων· της Μαρία της τραβούσαν την προσοχή εκείνα τα χέρια, τα ταιπωρημένα από μικρή κιόλας ηλικία, επειδή τα έβλεπε ως ωινό πως η κάτοχός τους θα αναγκαζόταν να τα χρησιμοποιήσει περισσότερο από το μυαλό της. Παρά το νεαρό της ηλικίας της, τα λόγια εκείνου του κοριτσιού –κόρη της κόρης μιας φίλης, αναγνώρισε η Μαρία με παράξενο καμάρι– την εντυπωσίαζαν, ο συγκροτημένος τρόπος με τον οποίο εξέφραζε αυτό που σκεφτόταν, η κατανόηση που έδειχνε προς εκείνους που είχαν διαφορετική γνώμη, και ταυτόχρονα την παρηγορούσε αυτή η παρένθεση που την ξαναγυρνούσε στην ηλικία της: δεν μπορώ να πιστέψω ότι οι άντρες δε σ' άφηναν να μιλήσεις. Εγώ συναναστρεφόμουν πάντα τους άντρες του συλλόγου της γειτονιάς, τους εξήγησε η Μαρία. Τα έφτιαξα με έναν πέντε ή έξι χρόνια αφότου ήρθα στη Μαδρίτη. Τον συνόδευα στις συνελεύσεις που γίνονταν για να καλυτερέψουμε τη γειτονιά: τότε υπήρχαν πολλές προβληματικές περιοχές, περισσότερες απ' ό,τι σήμερα, έπαιρναν ναρκωτικά χωρίς να κρύβονται, έξω απ' την πόρτα του σπιτιού μου, και δεν τους αρκούσε να σου αρπάξουν την τσάντα, ήθελαν παραπάνω, και υπήρχε ακόμα η παραγκούπολη, και πιο πέρα η φυλακή. Είχαμε την αίσθηση ότι στη νότια πλευρά του ποταμού δεν υπήρχε κανείς· ο κανείς, βέβαια, ήμασταν εμείς. Άρχισα να στριφογυρίζω στο μυαλό μου όσα λέγονταν

στις συνελεύσεις, και άρχισα να σημειώνω κάποια ονόματα συγγραφέων που ανέφεραν εκείνοι οι άντρες, και άλλοι με τους οποίους δεν είχα ιδιαίτερες σχέσεις, στον σύλλογο και στα μπαρ που πηγαίναμε μετά. Πεταγόμουν από τον ένα συγγραφέα στον άλλο, και μετά στον άλλο, και τα συμπεράσματά μου τα μοιραζόμουν πάντα μ' εκείνον τον άντρα, τον φίλο μου, Πέδρο τον έλεγαν, και τα συζητούσα μαζί του. Εκείνος τα μοιραζόταν με τους υπόλοιπους στην επόμενη συνέλευση: τι έξυπνος, σωστός προφέσορας, όλοι τον θαύμαζαν. Εγώ σώπαινα, γιατί με τη φωνή του ακούγονταν καλύτερα όλα όσα θα είχα πει εγώ με τη δική μου. Άρχισα να πίνω καφέ με κάποιες γυναίκες, με τη γιαγιά σου, και με άλλες φίλες, στο καθιστικό της μίας ή της άλλης, στο σπίτι μου, και εκεί μιλούσαμε για θέματα που μας αφορούσαν περισσότερο, που εκείνους δεν τους ενδιέφεραν ιδιαίτερα: το διαζύγιο, τις αμβλώσεις, τη βία, όχι μόνο τη σωματική, αλλά και τη λεκτική. Η μητέρα σου άρχισε να μου συστήνει βιβλία που ανακάλυπτε στη σχολή, στο πανεπιστήμιο, και συνέχισα να διαβάζω, και συνειδητοποίησα πως όσο περισσότερο σκεφτόμουν για λογαριασμό μου, τόσο πιο άβολα ένιωθε ο Πέδρο. Εμείς, η μητέρα σου κι εγώ, μιλούσαμε· μιλούσαμε όπως μιλάμε πάντα, και αποφασίσαμε να ζητήσουμε άδεια από τον σύλλογο για να οργανώσουμε μια ομάδα γυναικών. Φαντάστηκαν πως θα ανταλλάσσαμε συμβουλές μαγειρικής, ή ρούχα που δε μας έκαναν πια. Εγκαταστάθηκαν εδώ η μητέρα σου και διάφορες φίλες της απ' τη σχολή, και αρχίσαμε να τους ενοχλούμε. Το δημοτικό συμβούλιο μας

έδωσε έναν χώρο, και μας τον πήρε πίσω μόλις διαμαρτυρηθήκαμε για την έλλειψη φωτισμού στο πάγκο: με κάποια χρήματα από δω κι από κει νοικιάσαμε έναν δικό μας. Εγώ σκοτωνόμουν στη δουλειά εκείνη την εποχή: δούλευα καθαρίστρια στα γραφεία του Νουέβος Μινιστέριος,* και γυρνούσα για να φάω όπως όπως, ένα σάντουιτς στο μετρό ή ένα πιάτο φαΐ στα αρπαχτά χωρίς καν να καθίσω, και κάνα βράδυ πεταγόμεν να δω λίγο τον Πέδρο, αλλά νομίζω πως ποτέ δεν ένιωσα τόσο ικανοποιημένη. Ούτε τώρα, που δε σηκώνομαι αξημέρωτα, που περνάω όλη τη μέρα στον σύλλογο, και που βλέπω ότι είστε περισσότερες αυτές που βοηθάτε. Ήταν η πρώτη φορά στη ζωή μου που ένιωσα πως κάποιος με άκουγε, και σεβόταν τα όσα έλεγα. Και όχι επειδή ήθελε να κοιμηθεί μαζί μου, ούτε επειδή αποσυνδεόταν και δεν άκουγε τη φωνή μου παρά κάτι μακρινό που δεν αναγνώριζε, αλλά επειδή με καταλάβαινε, συμφωνούσε, πίστευε ότι αυτό που έλεγα, από μόνο του, άξιζε να το ακούσει. Ύπηρξε ένα διάστημα όπου όλα αυτά, ο σύλλογος, να σκέφτομαι κάτι και να το λέω, να κάνω όσα έλεγα, μου φαίνονταν πολύ πιο σημαντικά από οτιδήποτε μπορούσε να μου προσφέρει ο Πέδρο. Εκείνος ήθελε να ζήσουμε μαζί, και συνειδητοποίησα ότι αυτό δεν είχε καμία σχέση με τον έρωτα. Εγώ δεν ήμουν η Μαρία, δεν ήμουν κάποια, αλλά κάτι, κάτι που εκείνος ένιωθε ως κτήμα του: το διαμέρισμά του, το αυτοκίνητό

* Κυβερνητικό συγκρότημα που στεγάζει διάφορα υπουργεία στην περιοχή Τσαμπερί, στην πόλη της Μαδρίτης.

του, η σύζυγός του. Αυτή την ουλή –και δείχνει το πηγούνι της, μια γρατζουνιά που γυαλίζει πάνω στο λευκό δέρμα– την απέκτησα κατεβαίνοντας σαν τρελή από το λεωφορείο· σκόνταψα, έπεσα, κι εκείνος ούτε που νοιάστηκε. Κρατήσαμε άλλον έναν χρόνο μετά απ' αυτό. Οπότε όχι: ποτέ δε συνάντησα γυναίκες σαν εμάς, θα έλεγα. Τι εννοείς, Μαρία; Γυναίκες φτωχές. Ακόμα και για να διαμαρτυρηθείς πρέπει να έχεις λεφτά.